Ч. 15 (11.269). Львів, неділя 22. січня 1928 Poczstowa opłata kapitanowa ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-36.
В справі оголошень звертатися до адміністрації.
Ціна одного примірника 20 сот.

22. січня.

Цілих довгих століть, малощо не тисячеліття треба було на те, щоби матір городів українських, столиця Володимира і Ярослава, Київ, що витала і побідоносного Богдана, стала 22. січня 1918 р. знов столицею, тим разом новою столицею Державної Нації Української.

Які важкі, які криваві, які пекольні муки довелося за той час пережити Землі Українській і синам її! Які полчища не доптали її, які хижі сусіди не ловили, не знущалися, не саджали на палі, не вішали юних синів і доньок, того найніжнішого квіту, золотою пшеницею дорослої і небесною блакитю сповитої Батьківщини нашої. Не раз згаряло, не два завмірало її серце, столиця держави великої — Київ. Золотоверхий, старезний, вагітний споминами про подвиги, болі, руїну, стомлений неволею Київ.

Ожив він і відродився в цілій величі, розкрив і видихнув із досвітків історії нашої емблему самостійности, великодержавний символ України, Володимирів тризуб, що повис в просторах фірмаменту українського, що засяв золотокрівавою загравою над усею землею українською, що запліднив душі міліонів посівом діла, великого, найкращого, найвідповідальнішого і найпочеснішого діла — діла переродження раба в свідомого господаря Землі, оборонця Батьківщини, борця за волю, власну волю, і в творця Державної Нації Української.

Гей, зістрілювали добрі приятелі й сусіди цей символ великодержавний з фімаменту нашого! Розпікався він, кривавився, гартувався доки не став якором державного корабля українського, що застряг глибоко в Дніпрових водах, що прикріпився одним зубом старезних підвалин св. Софії в Київі, а другим вглибився від підвалини королівських хоромів Данила і фундаментів фортеці Льва Галицького.

За рік, знов 22. січня 1919 р. дрожала вся Земля Українська від радости непомірної! Це в Київі лучилися з матірнім пнем всі прастарі волости українські. Повіки лучились, відновляли, витягали з старини глибокої клейнод прецінний, клейнод соборности української, унагляднювали невмирущість нації, безперервність традиції, суцільність духа, завершували діло визволення.

Ці великі, переломові хвилі поза нами. — Минули! Десять літ ділить нас від одної, а девять від другої. Та вони тільки в часі минули, щоби стати світляними датами на скрижалях історії української.

Але в нас живуть вони перманентно. Вони нас пройняли наскрізь, бренять безупину в нашому організмі, як складова частина нашої крови і наших мязів, діють і запладнюють усім найкращим наш мозок і різьблять наші душі. Йдемо вперід наповнені чаром тих історичних актів з їх категоричними імперативами, що вселилися в нас органічно. Йдемо без упину.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

У виборчих хащах.

II.

Львів, 20. січня 1928.

В польському таборі у звязку з виборами повний хаос. В боротьбі з „партійництвом" урядові чинники намножили безліч нових партій або відновили „старі", вже давніше покликані до життя дефензивою або польськими партійними організаціями, як нпр. українська, білоруська і жидівська хлібоїдщина.

Та не краще представляється виборча ситуація і серед непольських народів, як територіяльних, так і атериторіяльно-діяспорних. Здавалося, що українські партії виступлять до виборів у двох суцільних бльоках, завершуючи суцільно-політичний процес поділу на два табори: національно-демократичний й інтернаціонально-олігархічний, процес, що під впливом внутрішніх і зовнішніх впливів уже віддавна відбувається в нашому громадянстві. Представником першого табору є Українське Національно-Демократичне Обєднання, репрезентантом другого — Сель-Роб. На ділі вийшло зовсім інакше. Через впертість доктринерство і мабуть мандатово переборщені надії соціялістів-радикалів не вдалося створити одноцілого національного фронту. Так само розсвареними стають д виборів наші інтернаціоналісти.

Український національний виборчий бльок обмежується до Українського Нац.-Демократичного Обєднання і Сел. Союзу та волинських безпартійців і то коштом Обєднання, яке пішло на далекойдучі уступки своїм контрагентам на Волині. Цей бльок з технічних причин входить у склад загального виборчого бльоку непольських народів. Інтернаціональні партії: офіціяльний Сель-Роб, Сель-Роб-Лівиця і Комун. Партія Зах. України йдуть до виборів окремо. Чи істнує між ними тихе порозуміння і як далеко воно розтягається, — важко сказати. Невідомо також, з якими польськими й жидівськими спорідненими партіями і групами (як ППС-Лівиця, НПХ, Поалей-Сіон-Лівиця і Бунд) на українській національній території вони будуть кооперувати.

По середині між цими двома таборами бачимо соціялістів-радикалів, українську соц. групу „Вперід", українську партію праці та групу безпартійних б. посла С. Підгірського. Всі ці партії й групи йдуть до виборів самостійно, допомагаючи собі взаїмно порозуміннями місцевого характеру. Ця „середня кляса" партій і груп є найбільш ріжнородна і найменше природна — як соціяльно, так і орієнтаційно-політично. Деякі з них приступаючи до виборів, а фактично маючи тільки мінімальні або й не маючи жадних виглядів, розбиванням українських голосів приносять тільки користь нашому національно-політичному противникові.

Поза цими трьома таборами ми маємо ще два: підставний польський і підставний російський. До першого належить галицький УНС й волинське Українське Господарське Обєднання; до другого „Русская аграрная партія" Л. Черкавського. Посереднього польського, згл. російського типу партіями є радикальна лівиця д-ра Трильовського, група „Української Ниви" і „Русское Нар. Объединеніе", що в Галичині виступає під фірмою „Русскої Нар. Організації". Коли до того додати ще всякі „православні" і дикі кандидатури, то будемо мати справжні хащі, через які важко буде передертися українському виборцеві, особливо в околицях менше освідомлених. Дивлючись на це страшне поле бою, а радше побоєвище, зі смутком доводиться сказати: „Доборолась Україна до самого краю".

Відносини серед білорусинів схарактеризували ми перед кількома днями. Тут для повноти картини пригадаємо тільки, що білоруський національний бльок, який складається зі Сел. Союзу Єреміча, христ. демократії о. Станкевича і православної демократії Богдановича (яка не признає польської автокефалії прав. церкви), входить в склад бльоку непольських народів.

Інтернаціональний табор серед білорусів заступлений бльоком під фірмою „Білоруського Роб.-Сел. Обєднання", в якого склад входять всякі відміни б. „Білоруської Громади". Тільки правиця б. „Білоруської Громади" з б. сен. Власовим на чолі і білоруські ес-ери йдуть до виборів самостійно.

Білоруські хлібоїди виступають у двох групах: „самостійно" аналогічно до галицького УНС-а йде група д-ра Павлюкевича, а спільно з польськими партіями „Радик. білоруська народня партія" Умястовського. Поза цими бльоками і партіями є ще всякі групи, як Міткевича або Ковша.

Жиди йдуть до виборів щонайменше чотирма групами. До першої належать сіоністи б. Конгресівки і північно-східних „кресів" (Волині, Холмщини і Зах. Білоруси), мізрахісти і гітахдутівці. Ця група входить в склад бльоку непольських народів. Самостійно, але наставлені прихильно до істнуючого уряду й його режиму, йдуть до виборів сіоністи Сх. Галичини і окремо сіоністи Зах. Галичини. Своєю проурядовою поставою вони схиляються до „жидівського національного бльоку", який творять ортодокси Кіршбравна, фолькісти Прилуцького і найріжнородніші господарсько-купецькі сфери. Соціяльну лівицю у жидів репрезентує „Бунд", який на „кресовому" терені входитиме правдоподібно в льокальні порозуміння з украін. і білор. інтернаціональними партіями. Крім того до виборів стає ще Поалей-Сіон (правиця й лівиця). Хлібоїдський табор серед жидів заступений „кресовиками", головно галицькими ортодоксами та асиміляторами всяких відтінків (як: жиди-поляки, поляки мойсеевого віроісповідання го.ноі.).

Ще найбільш суцільно виступають у виборах німці. Німецькі міщанські партії, німці католики й протестанти — входять в бльок непольських народів. Німецькі соціялісти йдуть спільним бльоком з ППС.

Не менше партій і груп від українців і білорусів проявили будь в себе і литовці (на загальне число 100—150 тисяч населення), та в останній хвилі вони постановили проголосити виборчу абстиненцію, повторюючи тактику з 1922 р. Ця постанова зберігла їх перед виборчим видовищем, гідним богів.

Так представляється виборча ситуація у непольських народів. Не краща вона і не гірша, як у поляків щодо чисельности партій, груп і гуртків. Але всетаки гірша остільки, що поляки є державною нацією, що вони такий „спорт" і таке видовище ініціюють у себе в дома. До того ж вони більше зріжничковані, а тимсамим їхнє розбиття має хоч сякий-такий підклад і деяке оправдання. Польське розбиття яскраво виступає лише на польській корінній території, а зате на „кресах" (східних і західних) йдуть досить жваві консолідаційні змагання з одночасним підсичуванням розвалу серед „національних меншостей". Вкінці конструкція воєвідських бльоків на „кресах" і поведінка адміністрації є того рода, щоби здобути якнайбільше „меншостевих" голосів чи то при допомозі підставних „самостійних" партій, чи втягнених до „бльоку співпраці з урядом", чи польських клясових і демагогічних партій чи вкінці рахуючи на розбиття українців і білорусів усякими партійними новотворами.

Гірше представляється справа серед атериторіяльних народів: жидів і німців, головно перших, а найгірше серед територіяльних: українців і білорусів. Тут маємо справжню вавилонську партійну вежу, тут люди говорять ріжними мовами, занапащуючи вибір справжнього народнього представництва. А вже крайно хаотично представляється ситуація у нас, може ще гірше, як у білорусів. Бож ми маємо претенсії до політичного досвіду, вироблености, тоді як білоруси є політично дуже молодим народом. Важко, щоби якесь просвітління могло осяяти наших заприсяжених партійників і „принципіялістів". Єдина ще надія на виборця, на його здоровий інстинкт, на його ясність думки. Може він зуміє передертися через партійні хащі і постояти за національною єдністю, за суцільне і відповідальне національне представництво.

Перед виборами.

Виборчий бльок непольських народів.

Виборчий бльок непольських народів є фактом довершеним. В днях 16—18. січня на кількох нарадах представників непольських народів вирішено всі спірні питання та устійнено склад державної листи. На терені Сх. Галичини бльок обмежується до Українського Нац.-Демократичного Обєднання, яке підкреслює свій звязок з іншими непольськими народами тільки спільною державною листою. Концепція порозуміння з опозиційними до [illegible] угодовою політикою жидами відпала тому, що [illegible] не виявили [illegible] відповідної [illegible] твердости, фактично [illegible] [illegible]

віванції. Фактичний бльок з жидами обмежується тільки до північних українських земель (Волині, Холмщини, Підляша і Полісся), як не було в р. 1922. В тій справі наступило там порозуміння між місцевими організаціями Українського Нац.-Демокр. Обєднання, Сел. Союзом і безпартійними. На бльоковій листі фігуруватимуть жидівські кандидати на Волині на третьому місці, а на Холмщині й Підляшу на другому, зглядно першому. Виборчий бльок непольських народів не має програмового значіння, тільки технічне.

Поза бльоком найшлися русскі (москалі і москвофіли), які виступають у ширших самостійно та литовці, що в останній хвилі, невдоволені поставою білорусів (які не хотіли їм забезпечити своїм коштом трьох мандатів з округ), постановили повернути до виборчої абстиненції з 1922 р.

Бльок непольських народів сподіється здобути понад 60 мандатів, з чого половина припала би українцям, а друга половина (по 17 прц.) білорусам, жидам і німцям.

Державна листа бльоку непольських народів представляється ось як: 1) Д-р Дм. Левицький (українець), 2) І. Грінбавм (жид), 3) Ф. Еремїч (білорус), 4) Нойман (німець), 5) С. Хруцький (українець), 6) В. Васинчук (українець), 7) Раапер (жид), 8) Гробе (німець), 9) М. Рудницька-Лисяк (українка), 10) М. Струтинський (українець), 11) Д-р Інзлер (жид), 12. Косоноцький (українець). Отже за сподіваних 12 мандатів державної листи українцям призначено 6, жидам 3, німцям 2 і білорусам 1.

На сенатській державній листі перше місце займає німець Гасбах, а друге українець В. Децикевич.

У звязку із завершенням бльоку непольських народів голова УНДО-а в розмові з представником „Варш. Пресової Інформації" заявив, що на терені Сх. Галичини буде висунена одностайна українська листа як частина бльоку непольських народів. Порозуміння з жидами нема, бо д-р Райх іде окремо, а п. Грінбавм ані не довів до компромісу щодо поділу сфери впливів, ані не розпочав власної акції. Акцес до бльоку деяких жидівських елементів, настроєних опозиційно до д-ра Райха, не має для українців реального значіння. Характер бльоку є технічний. Метою його оборонитися перед консеквенціями виборчої ординації. На терені Зах. Галичини тож не прийшло до порозуміння з жидами. А шкода, бо таке порозуміння булоб вийшло на корисність і жидам і українцям, які в Зах. Галичині розпоряджають понад 30 тисячами голосів. Виборчі вигляди для українців є такі, що, на всій українській території всі українські партії повинні здобути 53 мандати.

Наше самозаперечування.

I.

На статтю д. Панейка в різдвяному числі „Діла" під заг. „Наше візантійство" годі краще відповісти, як статтею про „наше самозаперечування". Не „наше візантійство", тільки те нещасне, просто трагічне недоцінювання, відкидання, заперечування і навіть опльовування всього „свойого": **своєї історії, своєї влади, свойого імени, своєї мови, своєї релігії**... в імени „чужих богів" — оце скритий психічний рак, що точить долю українського народу, зачинаючи від його літописного: „прийдіть і володійте нами" (якщо воно історично й не є правдиве, то психольогічно воно добре придумане). І ось над причинами цеї болячки української психи вартоб призадумуватись, щоби винайти лік для неї. З певністю ці причини ріжнородні, одначе Візантія тут ніпричому. А вжеж не відзначаються самозаперечуванням серби (і ще би!), болгари, москалі — словянські народи, що так само приймили христ. віру з Візантії, як і ми, і стояли під її культурним впливом.

Возьмім гротесковий примір: Не знайдете ніодного народу, крім нашого, де була би ціла партія, що кпить собі з своеї національної назви, хочби вона й була другорядна. Не знайдете ніодного поляка, котрий глузував би собі з назви „поляк", мовляв, що поляків нема в містах, тільки в полі... (поляк-той, що мешкає в полі). А з назви „українець" ще й досі наші людці аналогічно глузують — і то поважно, не для жартів! Правда, для тих людців нині „свята" назва „русин" чи „русский"... Алеж годі забувати, що за давньої Польщі були цілі плеади в нашому народі, котрі кпили собі з назви „русин", як з чогось „хлопського", і називали себе поляками. Горе народови, що знелюбив своє рідне! Він роздертий у свойому нутрі, він — „не — він", а незнатищо".

З тої то причини ми стратили нашу шляхту, тай досі, як нація, не можемо стверднути, прибрати поставу замкненої в собі будови, але пробуваємо в стані розкиненого будівляного матеріялу, з котрого сусіди „тягнуть", що можуть... Чужим самі даємо оружжя проти себе, бо хто себе не шанує, того чужі тим менче будуть шанувати.

Не думаю тут розбирати причин того нашого „самозаперечування", бо це вимагало би більшої розвідки. Але бодай дещо треба навести — для льогічного звязку.

Безперечно найбільшим нашим нещастям є, **що ми не маємо своєї державної традиції — і властиво ніколи її не мали.** (Маю тут на думці маси народу, а не книжників) Держава петрифікує психічну сторону народу: його назву, його „вищість", його право до держави... А державна традиція переказує це своїм і чужим з покоління на покоління. І ось саме цього в нас нема! Стара Русь, як держава, спершу була звязана з чужими наїздниками (варягами-росами), а потім то з родами, то навіть з особами (князями), що панували. Ані наша національність, ані назва, ані релігія — отже ніодно з суспільних, постійних вищ — не були „державотворчими" чинниками (в поляків було зовсім інакше!)

Отже навіть в тім славнім періоді нашого народу не витворилася сильна традиція в масах нашого народу.

А опісля, по упадку старої Руси, наш нарід найшовся ще в куди неприхильніших обставинах, в яких судилось йому цілі довжезні віки коротати аж до наших часів. Все, що чуже, — панське, пануюче; а що своє — „хлопське", нижче... В такій життевій „школі" трудно народови навчитись „обожувати" те, що своє.

До того ще доходить: наша природна лагідність, добродушність, наш „мінімалізм" у життевих аспіраціях, наша „молодечість"...

Ми не мали ані релігійного, ані культурного свойого середньовіччя, тому ми й молодші від Західньої Европи о ціле середньовіччя, яке для Західньої Европи було тим, чим буйні „кавалерські часи" для одиниці. Те, що д. Панейко називає „візантійською мораллю" на Великій Україні, це в дійсности буйна „студентська мораль", яка ще не „попеклася й не дмухає" навіть на горяче; яка ще не має досвіду, що „не так горячо їдять, як варять". Досвід — немала річ у житті. І студент і старший, зрілий чоловік можуть знати ті самі життеві правди, як пр. „не лакомись, Грицю, на дурницю", а одначе інакше реагуватимуть на ці правди, бо досвід піддає таким правдам сильнішу психольогічну підбудову. На Заході видумали соціялізм, але в Росії й на Україні „студентська натура" інакше зареагувала на цю червоно-рожеву „теорію", аніж натура західнього европейця — натура досвідченого, зрівноваженого пана „радника".

Якщо українці й москалі не „европейці", то хіба тут шукати причини. Стара, бл. п. Візантія тут ніпричому.

II.

І чому д. Панейко занявся саме Візантією? Факт такий, що ми про Візантію найменше знаємо — не більше, як пр. про Персію, бо нас ані в школах про неї не вчать, ані в наших літературних творах Візантія не виступає частіше, як напр. Вавилон...

Засада „historia est magistra vitae" (історія є учителькою життя) тільки тоді має реальне значіння, коли її віднести до **своєї власної, ще живої, історії, яка діла**

М. ВОЗНЯК.

4)

Іван Белей в зносинах із Олександром Кониським.

Послідну посилку (продовж. л. Жука) ми одержали, спаси-біг!

Що до журналу, то хто знає, чи не постане він від нового року. Щось люде показують дуже велику охоту. Переважує думка, щоб спонукати Парт(ицьк)-ого перестати видавати „Зорю", а натомість поставити журнал в форматі книжковім в 8 аркушів місячно espective в 4 півмісячно, коли-б оплачувати лиш одного чоловіка-впорядчика (50 гульденів місячно), нікому за праці не платити, — то таке видавництво коштувало-б в рік 3000 зр. Сума немала! Але як-би тілько добра воля, — то якось пішло-би.

Але от ще новина. Вже постановлено видавати в Тернополі газету поучаючо-белетристичну, для народу, в форматі книжковім по 2 аркуші що 2 неділі. Редактором буде, здаєсь, проф. Олександер Барвінський. Ще зовсім на певно не рішився, — але всі на него налягають, і, здаєсь, піддасться волі громади. Як „Батьківщина" провадить народ простий, сільський і міщанський в политиці, — так нова часопись „Читальня" має доповняти „Батьківщину", виховуючи народ морально і науково (через поучення з письма святого, з історії, наук природничих, промислу, торговлі і т. д. Буде також одна картка посвячена гумористиці, зрозумілій і доступній народови).

Журнала, журнала лиш нам ще потрібно!

На тім виклику і кінчу мій нинішний лист до Вас, Високоповажаний Добродію, — а як вийде другий аркуш Вашої комедії і я його Вам буду пересилати, — знову напишу дещо нового. Тепер ще здоровлю Вас всім добром, кланяюсь пані Евгенії і цілій Вашій Вп. Сем'ї і остаю щирим та прихильним

Ів. Белей.

За лист подякував Кониський Белеєві 2-го жовтня (20. IX.) зазначуючи, що Белей непотрібно тратив час на докладний рахунок. Хай швидче кінчить друкувати комедію й подає її на конкурс, коли ще не пізно. „Конкурс — писав він — для мене має дуже важне значіне. Я казав Вам вже, що для мене не важна сама премія, я її й не візьму, а повернете, куди сами знатимете; для мене дуже важна моральна сторона конкурсова і ті добутки її, котрими я скористаю для нашого діла тут. Дак от вважайте на сю річ, яко на громадську справу". Коли-б удалося перевести „Зорю" на журнал, як гадав Белей, не треба переміновати її назви з огляду на цензуру. Висловляв сподівання, що число передплатників на „Діло" й „Зорю" зросте в Росії найближчого року, бо „Одесскій Вѣстникъ" уже тричі дав анонс на „Діло" й „Зорю" й ще дасть 13 разів, а київська „Заря" не згоджуєтся дати ні разу. Радів усім серцем звістці, що в Тернополі виходитиме часопис і висловляв бажання: „От коли-б ще буковинці зібрались у себе в Чернівцях на свою Батьківщину". Обіцяв дослати потрібні портрети і повідомляв, що в Росії наробили шелесту Площанський і Наумович. Крім журналу дораджував узятись у Галичині за видавання книжок для інтелігентних дітей, до чого зобовязане Товариство педагогічне, але в таких книжках треба-б дбати про чистоту мови.

Найближчий лист Белея до Кониського походить із 26. листопада. Ось він:

У Львові 26. XI. 1884.

Високоповажаний Добродію!

„Нитка" Ваша вже готова. Завтра рано бере переплетник до переплету, а вже на неділю будуть у Львові готові примірники. Рахунок вже разом з переплетом надішле Вам Беднарський. „Нитка" вийшла на 4 і пів арк. друку (73 сторони). Єсть показка для читателів на Україні, є й ті похибки, що Ви вказали на листі. Я підписався яко накладчик. Ціну поставив я 30 к. (в Австрії к буде значити крейцарі, а в Росії копійки). Небавом вишлю 2 примірники в „Управленіе по дѣламъ печати".

Всі посилки Ваші одержав. Велике Вам, Добродію, спасибіг! На всю Україну Ви найбільш нас запомагаєте! Не беріть нам за зле, коли часами дещо залежує, — се вже діється з крайної конечности. Часопись наша мала обемом, не що дня виходить, а як ще лучить ся часом одна сторона інсератів, — то вже й нема де з фейлетоном подітися. А звичайні рубрики мусять мати своє місце. Помалу, на скілько змога, містимо.

„Нитку" візьме наш театр до грання і до конкурсу. Другу Вашу драматичну штуку Партицький — казав мині вчора — буде друкувати.

Горовенко — як Ви вже запевне довідалися з „Діла" — має друкуватися в „Руско-українській Бібліотеці", котру почав видавати молодий наш кандідат адвокатський Евгеній Олесницький.

Матеріяли до „Зорі" я одержав. Ф(ранк)а нема у Львові. Сими днями з Вікна приїде, де у Федоровича пробував 1 і пів місяця, працюючи над монографією его батька. Повернувши до Львова, знову почне робити при „Ділі".

Малюнки з натури „Поміж народом" дуже гарні — ті, що досі їх в руках маємо. Кінчайте, Добродію, при вільній хвили і присилайте, — ми вже десь надрукуємо. Цікаве-б для нас було також продовжене замітки Українця з подорожі по Галичині.

З присланих на мої руки фотографій Ваших я всі доручив адресатам — окрім Лукичеви. Перешлю йому найблизшою оказією до Болехова.

Оногдашна „Nowa Reforma (краківська) напечатала допись з Києва, в котрій дуже негарно відзиваєся про Володимира Антоновича. Між іншим закидає йому, що він то дав почин до збирання підписів на адрессу для ректора київського універсітету... Чи се Ляхи тільки мститься на Антоновичу за „renegatstwo — як они кажуть?

Наші „святоюрці" тепер піднесли лоб до горя, бо з Россії дістали „деньги" на ратоване банку. А було вже дуже круто коло них. Починає на ново йти деморалізація... Чи не можна-б з відси до „Зарѣ" київської написати корреспонденцію про злодійства наших „общерусcів" в банку, — щоб Россіяне знали, кому вони дали гроші. Банк з'їсть богато, але хоч бя з'їв і найбільше, — то все таки, коли остане таким, як досі, — дістане в лоб, бо не має вже у людей довірія ані за шеляг. В загалі „Зарѣ" здались-би дуже корреспонденції зі Львова, — матеріялу есть богато дуже цікавого, який у нас не можна оголошувати, — і я піднявсь-би в загальнім інтересі посилати їй такі корреспонденції, — так що-ж, коли „Заря" не солідна, хотіла-б, щоби корреспондент навіть почтові видатки платив з своеї кишені, а гроші сама горне, як лопатою. Ще коби то була газета українська, — то чоловік послідне віддав-би, а для московської — за богато було-б пожертвовання... В київській „Зарѣ" есть моє конто на кількадесять (ну нехай і на двайцять кілька) рублів за корреспонденції. Міні з Редакції писали, що пришлють ба, вже й рік минув, а не присилають, значить пиши пропало! Але-ж коли ще був при „Зарѣ" д. Борисов, присlали міні по році за дописі з процесу Ольги Грабар кількадесять рублів — і я ними заплатив один нумер „Сьвіта". О(то)ж я собі так думаю: для мене, яко для особи, нехай-би і пропадало, але коли я призначу ті гроші на видане одного томика „Руско-української Бібліотеки", — то не повинно пропасти, треба зажадати. Але міні дуже маркотно писати до „Зарѣ" в тім ділі, — я й так більше як рік не згадував їм про те, махнув рукою (хоч мав право упоминатись, бо, як кажу, Борисов а потім якийсь другий добродій з редакції „Зарѣ" писали в імени редакції до мене, щоб я слав корреспонденції. Коли-б Ви, Добродію, могли, зійшовшись коли з редактором, нагадати йому про мою претенсію в якій делікатній формі, — то може бути, що прислав-би міні гроші, а тогди, кажу, благо — один томик „Русько-української Бібліотеки". — Коли-ж Вам неяково про те згадувати, — то лишіть, — нехай пропадає!

При случаю напишіть, Добродію, як цензура російська обходиться за послідні місяці з „Ділом": чи богато маже і що?

Здоровлю Вас, Добродію, і Вашу Достойну Сім'ю всім добром і остаю щиро-прихильним

Ів. Белей.

(Продовження буде.)

ча нарід як життєвий досвід. А історія списана і замкнена в книжках — мертва. Тим більше історія чужого народу, чи держави. Щож з історії старої Візантії нині живе в нашім народі, щоби могло нас так заражувати, як це д. Панейкові здається? З суспільних і державних порядків — ніщо. А за часів старої Руси, доки жива історія Візантії всякала в наш народ, цей вплив був просто спасенний. А вжеж Візантії стара Русь завдячувала, що в короткому часі стала одною з найкультурніших держав в Европі. Чи за те каменем кидати нам на Візантію? Зате, що нам дала християнство й найвищу культуру, яка тоді в Европі була?!

І не тільки Русь, але й Болгарія тай Сербія проживали найславнішу свою епоху під боком Візантії — чи в згоді з нею, чи в незгоді, але таки під її культурним впливом. А упадок Візантії був і їх упадком. Рим уляг вандрівці народів. Візантія, „новий Рим", остоялася підчас вандрівки народів, але зате Провидіння казало їй впасти жертвою пізнішого світового катаклізму — магометанського походу на Европу. Така сама доля була призначена всім культурним клієнткам Візантії: Сербії, Болгарії, Україні, Росії...

І ось тут ключ для розвязки проблемів, які порушив д. Панейко. Захід уляг такому катаклізмові 500, або й 1000 літ (як де) скорше, й мав більше часу, щоби „прийти до себе" — витворити, здобути собі культуру. А серби, болгари, українці москалі спізнилися... Не їх „візантійська Церква" винувата тому, що ще не мають такої довговічної, зріжничкованої культури, як Захід, тільки їхня історична недоля. Адже візантійська Церква (власно Церква) в найтрагічніших часах Европи була найбільшим світлом в Европі.

Пізніші княжі крамоли на Руси не прийшли з Візантії, але виросли на домашньому ґрунті. Зрештою в тих часах подібно ділялося всюди.

Правда, ще й нині в нашому народі — так, як через всі віки його історії — жива одна спадщина по Візантії: **це наші церковні книжки й обряд взагалі.** Саме про це й розходиться! Але... призадумаймося трохи!

1) Це наш обряд від самих початків християнства в нашім народі. І годі мудро припускати, щоби наш нарід відрікся його.

2) Бо й чому? Якщо сам Бог вибрав собі, щоби новозавітні св. книги були написані геленістичною мовою, то чому ми малиб бути невдоволені **геленістичним** обрядом, який нам Візантія переказала?

Якщо запитати професора клясичної фільольоґії: чи замінив би грецьких клясиків за римських? — то він, як „знаючий", усміхнеться... А таксамо усміхнеться кожний „знаючий" на запитання: чи заміняв би геленістичний обряд за якийсь інший?

3) Чи отже цей наш обряд не має виховуючого впливу? Ціллю Церкви є творити моральний суспільний, а не державний, лад (бо держави змінюються, а суспільність остає та сама). Чи по наших селах моральний лад гірший, як по селах у західній Европі — очевидно при анальоґічних загальнокультурних обставинах?

Якщо не ліпший, то певно не гірший. Або може нпр. в мазурських селах цей лад кращий?

Ба, але не про це йде д. Панейкові. Він хвалить „тверезу, ясну, абсолютну латинсько-римсько дисципліну, дисципліну метафізичну, етичну, організаційну". Розумію, що він має на думці в цілій ширині. Але... і знов призадумаймося трохи! 1) А деж була та залізна дисципліна в західній Церкві в часах, коли бували папські роздори, або в часах вибуху протестантизму? Нині латинська Церква вже все те перебула, має свій власний досвід — а ми не мали свого середновічча! Всежтаки в нас нині не є так „бурно", як бувало на Заході в згаданих часах. Ось це слушна анальоґія. 2) Якби

ми були народом, що не має своєї церковної культури й традиції, як Зулу-Кафри, то можнаб нам нинішню латинську дисципліну в цілім її обсягові перещіпити — разом з латинським обрядом.

Але так, як є, то прийшлось би нам при тім **заломати цілу нашу 1000-літню „візантийщину":** наш обряд, нашу традицію. Саме про це й ходить нашим церковним „западникам" — щоб ми церковно стали „не-ми", щоб зірвали з нашою церк. живою традицією. Але ми „візантійці", бачимо, до чого це веде (маємож на тій лінії вже 300-літній досвід), і — не хочемо бути ще через яких 300—400 літ „неутрум", вічно тільки „родитися", ділитися на „ліпших" і, „гірших католиків" (розумій: латинників), щоб наприкінці осягнути „ідеал" галицьких вірменів...

Знаємо, наші „западники" скажуть нам: „Борони Боже! Не про це йде! Тільки... про... про... про **целібат!** Ніщо нас з латинською Церквою не ріжнить (бож наша віра — догми віри — та сама, обряд наш чудовий, а в дійсности не робить ріжниці), тільки целібат! Уся сила, дисципліна латинської Церкви має джерело — в целібаті! Якщо в нас так буде, то буде так само!"

— Це вже конкретна мова! Але 1) ми, „візантійці", про це властиво вже не маємо чого говорити, бо целібат нас переріс (у двох наших епархіях він вже введений). 2) А якби в останне мали щось сказати, то тільки **осторогу, щоб не утотожнювати нашого целібату з латинським „Si duo faciunt idem, non est idem"** (якщо двох робить те саме, то це не те саме).

Пришийте війтові на селі три „штерни", а він через те ще не стане сотником... Багато, дуже багато треба би перевести змін на війтові, щоби з нього зробити сотника! В Римі через довгі віки переробляли свій первісний геленістичний обряд на свій римський. І переробили його суцільно, як їм диктувала натура. Целібат є вицвітом того обряду — не лиш дисципліни, але й **самого обряду.** Щоб тільки одну „дрібницю" навести. В римській Літурґії нарід бере лиш мінімальну участь. Священик **ізольований** від народу: що він молиться, це для народу тайна (бо тихо читає і мова незрозуміла). Тим він виростає **понад увесь нарід, наче монарх.** Послідовно він і в житті **ізольований** (целібат). А в нас? Навіть у Літурґії священик займає **„співгорожанське"** становище, бо „веде (правда, святі, але таки) співрозговори" з Грицьом, Іваном Миколою...

Як у такому устрої може бути мова про „абсолютну дисципліну"?! Целебс у нашому народі не має більшого значіння, як жонатий священик. І ніколи не буде його мати, доки наш обряд буде геленістичний. Отже або наш целібат буде тільки плягіятом римського, або треба буде переробляти обряд, як його вже римляни переробили, або як галицькі вірмени...

І от!

III.

Не шукаймо „чужих богів"! Не заперечуймо себе, своєї історії, традиції, Церкви... в імени „чужих богів"! Не вбиваймо віри в себе, не даваймо чужим оружжа проти себе!

„Bizantynizm w samym zaczątku historji ruskiego narodu wszczepił w duszę tego narodu elementy rozkładowe, obdarzył go fatalnym światopoglądem i fatalną moralnością, ukształtował formację duchową niewspółmierną z formacją europejczyka".

Знаєте, що це? Оце вже польські часописи (Ґазета Косьцельна ч. 3) підхопили сенс статті д. Панейка — і от, як це чудово вийшло для нас: повторюється стара польська „пісонька" про візантинізм, що він — мовляв — зробив нас другорядною нацією, чито загалом здеморалізованою нацією, нездібною самостійно жити й правити собою...

До останніх літ тільки „духовний" Станиславів достарчав текст для цієї відвічної польської „арії"; тепер уже й наші деякі міряни попались у цю кузню нашого самозаперечування — в імени „спасіння нації".

Інші народи просто „обожують" усе своє і навіть самих себе. Поляки, німці, французи, англійці...

І черпають з цього джерела віру в себе, вдоволення з себе, суцільний розвій життя, тисячлітнє багацтво традиції, славу...

Якщо й ми не осягнемо такої психічної формації, то й надалі останемо невдоволені з себе, роздерті в собі, з порожніми руками — зате з цілою хмарою нових експериментів у голові, щоби себе „рятувати".

о. д-р Г. Костельник.

До десятої річниці проголошення самостійности України.

(ПРИЧИНОК.)

В „Главном Управленіи по дѣлам милиціи" в Петроградї за час лютневої революції (березень—вересень 1917 р.) зареєстровано серед „выдающихся происшествій и правонарушеній" в селянськім революційнім рухові між іншим слідуючі три факти політичного самоозначення нашого селянства, хоч щоправда ріжних по своєму характеру.

1. Селяни села Катеринівки, Новомосковського пов., на Катеринославщині, І. Гречаний „в імени односельчан селян і багатьох інших житців ґубернії" 20 червня 1917 р. звернувся до начальства з проханням про прийняття самих суворих заходів для припинення спокуси серед темного населення і можливих хвилювань „от подстрекателей" — аґітаторів, котрі ходять по селах і підмовляють нарід укладати приговори про відокремлення України від Росії. (Одержано в Петербурзі 11 липня).

2. По повідомленню Хорольського (на Полтавщині) повітового комісара всі захвати (на аґрарнім ґрунті. О. М.), що мали місце в повіті, відбувалися на основі постанови Хорольського „Совіта Солдатських Депутатів" і Земельних Комітетів; останні не рахуються з циркулярами міністрів (петербурґських. О. М.) і стоять на тім, що для них обовязкові лише розпорядження Центральної Української Ради (Телефонограма пов. комісара, передана губ. к-ром 12. серпня, зареєстрована в Петербурзі 25 серпня 1917 р.).

3. Виконавчий комітет с. Демидівки, Винницького пов., на Поділлі, заявив повітовому комісареві, що він не визнає Тимчасового (російського О. М.) Уряду і його аґентів на місцях і уважає „вернейшим вождем русскаго народа — государя Николая Александровича"; далі і в заяві говориться, що коли Тимчасовий Урад не уступить, „мы примкнем к немцу". (Повідомлення голови комуніста Чуприя, одіслане губ. комісарем 7. вересня і зареєстроване в Петрограді 16. IX. 1917 р.)*)

В обстановці такої політичної розбіжности прокладала собі шлях ідея суверенности України, якої втіленням ставала Центральна Рада.

Подав проф. *О. Мицюк.*

*) „Крестьянское движеніе в 1917 г.", підготовлено до друку Костельниковим и Меллером, Центрархив. Госиздат. 1927. Москва, стор. 167, 235 і 259.

Національно-культурні справи.

В справі будови домів для культурно освітних установ.

Справа будови домів для культурноосвітних установ в повітових містах — це пекуча справа, це іноді бути чи не бути для самої установи. Щасливі ці міста, де завдяки енерґії та меткости наших провінціональних діячів, завдяки сприлючим умовинам придбано перед війною власні доми для наших установ, товариств, організацій і т. п. Але як можуть розвиватися наші установи по містах, в яких так склалося, що будову Народнього Дому, чи ґімназії призначено на рік, в якім почалась світова війна?... Наші повоєнні злидні, недостача капіталу і кредиту спиняють або просто унеможливлюють всяку більшу будову. А перед нами розбудова нашого національно-культурного життя після війни, нові ділянки праці, нові школи, нові економічні інституції домагаються приміщення і то відповідного вмисне на цю ціль збудованого, інакше грозить їм сухітниче животіння або й занепад. Як може розвиватись приватна середня або народня школа в чужім і мало для школи пригожім будинку?... Право прилюдности для таких шкіл все є непевне, хитке, бо вислід візитації в великій мірі залежить від першого враження, яке робить шкільний будинок, шкільні салі, кабінети.

Не диво, що серед таких умов люди заінтересовані в цих установах шукають виходу, укладають проєкти, пишуть відозви, шукають анальоґії в чужих народів, організують збіркову акцію і т. п. Громадяни нарікають знов на безвинні датки, радять всі збірки сконцентрувати, недовірчиво ставляться до кожної акції і т. п. Возьмім для прикладу Чортків. Повітове місто має всі потрібні організації і установи, але всі в комірнім, що відбувають свої наради і засідання в тій самій невеличкій, понурій салі, а дійсно кімнаті; має шестиклясову ґімназію, що міститься в чужій камениці і не може через те розвинутись в повну ґімназію; має деревляну церковцю, що зовсім нагадує маленькі церкви в глухих закутинах краю. Крім будови парохіяльної церкви, гідної міста, проєктується будову ґімназії та Народнього Дому. Тому, що справу будови ґімназії порушено щойно на сторінках „Діла" (ч. 8. з 12. І.) у звязку з потрібними будовами по інших містах, я поясню її докладніше.

В червні 1925 р. заснувався при кружку Р. Шк. Комітет будови ґімназії і розпочав систематичні збірки в місті і по селах, що за півтретя року принесли кругло 2.000 долярів. За це куплено гарну, в здоровім місці площу (3.112 м. кв. за 1.522 долярів) і кількасот долярів є в касі. Будова буде коштувати 13—15 тисяч долярів; на її покриття кружок має на продаж площу вартости 3.000 долярів — решту повинно зложити громадянство. Щоби будову підвести під дах (без виправи), на це потрібно 60 проц. коштів всеї будови т. є 8—9.000 долярів. Комітет будови поширив свою збіркову акцію, розіслав листи всім б. професорам і ученикам ґімназії, батькам учеників і т. п. У відповідь на це один з б. професорів ґімназії п. Стефанович в згаданім числі „Діла" подав проєкт будови домів для наших установ, що має ширше значіння. Своїм проєктом хоче він розвязати не лише пекучу потребу ґімназії в Чорткові, але й будову освітних центрів по інших повітових містах. Проєкт домагається, щоби кожний інтеліґент, кожне село, кожна економічна установа зложили річно 10 зол., з чого повинно зібратись 20.000 долярів. (Автор проєкту мабуть так рахував: 2.000 сіл зложить 20.000 зол., 3.000 установ — 30.000 зол., 12.000 інтеліґентів — 120.000 зол.).

Сам проєкт ідеальний — не знати одначе, як його здійснити серед реальних умов нашого життя в практиці. Він вимагає великої організаційної сіти по селах, сильної екзекутиви по містах. Його мусять взяти під розвагу і спробувати всі наші культурні чинники, центральні установи. Він вимагає й прилюдної дискусії і [illegible] самого автора проєкту. Хто має збирати з сіл і [illegible] зібрати по 10 зол. від 12.000 інтеліґентів? Сума датків [illegible]

висока, частина призначена для сіл є за мала.

Але приймім, що проєкт проф. Стефановича викональний. Приймім, що галицька суспільність буде складати річно 20.000 долярів або й більше на будову гімназії Р. Шк., Народніх Домів, захоронок, сокілень і т. д. Але дещо часу ще мине, поки наші установи проєкт передискутують і опопуляризують, поки по містах і селах знайдуться збирачі, поки слово стане ділом. Проєкт в першу чергу відноситься до будови української гімназії в Чорткові, але годі на самий проєкт розсилати чеки всім селам, кооперативам, Н. Торговлям і т. п. Члени Комітету будови могли би дещо сказати про те, як наше громадянство, що навіть користало з гімназії, посилаючи до неї свої діти, палко займалося збірками на лісти, як наші свідомі і не бідні громадяни присилали датки на будову*. Зрештою, це можна побачити, пе-

* До речі слід подати, хто складав датки на суму зібраних 2.000 долярів. Громадяни Чорткова (урядники, учителі, підурядники, міщани) вложили 12—15 прц., Союз Українок 10 прц., священики 2,3 прц., решту зібрано — по селах. переглянувши книги збірок. Але не в доларах справа! Мова йде про те, щоби діло повести на добрий шлях і збудувати гімназію. Поки проєкт проф. Стефановича передискутується і пічне здійснюватись, я подаю від Комітету будови проєкт збірок, який можна негайно переводити в діло. Мій плян остільки легший, що опирається головно на б. професорах і б. учениках гімназії та їх батьках т. є рахує на моральну поміч людей, що працювали, або побирали освіту в нашій гімназії.

1. В чортківській гімназії (основаній 1911 р.) працювало 50 професорів, які тепер працюють в гімназіях Р. Шк. або в державних по всіх більших містах Галичини; деякі працюють в корінній Польщі. Кожний з них памятає неприятливі умови праці через брак будинку і кожний з них повинен не лише причинитись датком до будови, але заснувати в місті маленький комітет для збірки датків між громадянством. Приймім, що кожний комітет збере 100 зол. — це дасть 5.000 зол. Як в якім місті є більше б. професорів з Чорткова, то повинні свої лісти передати знакомим професорам і в іншім місті і попросити їх оснувати комітет і збирати датки.

2. Гімназія в Чорткові дала освіту соткам молоді обох полів. Цеж покищо одинока гімназія на пять повітів; найближчі українські гімназії в Станиславові і Тернополі. Б. ученики гімназії походять майже з усіх сіл. чортківського, копичинецького, заліщицького, борщівського, а в части й з бучацького повіту. Хай кожний б. ученик дасть сам якийсь даток і переведе збірку на лісту в селі чи місточку. Союзи Українок по селах повинні памятати, що 25—30 прц. молоді — це учениці і повинні заятися організацією збірок між жіноцтвом і збирати місячно від усіх жінок села по 10—20 сот. Священики, учителі, свідомі селяни, що посилали або посилають свої діти до гімназії, повинні заснувати по всіх селах комітети збірок і переводити місячні збірки по 10—20 сот. від особи.

Еппс. Ординаріят у Станиславові може богато помогти в організації збірок. Якби Еппс. Ординаріят поручив всім парохам раз в місяць перевести збірку на будову гімназії і зібрати від особи 10—20 сот., то збірка в селах пятьох повітів, в яких є найменше 300 сіл, по 20 золотих з села дала би 6.000 зол., місячно, річно 72.000 зол. І так поодові мають будувати церкву в Чорткові, а без помочі широких кругів громадянства левви. чи будова вдасться.

3. В Галичині є 10 гімназій і 5 семинарів Р. Шк.; сума молоді кругло 2.800. Головна Управа повинна поручити обіжником, щоби по всіх середніх школах молодь складала по 20 сот. місячно на будову одної гімназії. Точно переведена збірка при помочі господарів класи дає місячно 500 зол., річно 5.600. Так само можна збирати в державних гімназіях та школах СС. Василіянок.

4. Кооперативи повітів, з яких рекрутується молодь гімназії, повинні при поділі надвижок уділювати від 20—100 зол. на будову гімназії. Ревізійний Союз повинен доглянути неї уваги, бо в минулому шк. році Комітет будови від всіх кооператив чортк. повіту дістав 4.23 дол...

Отсе є мій плян, як збудувати гімназію Р. Шк. Він обдуманий покищо для будови гімназії в Чорткові, але його можна використати до будови гімназій в інших містах. Плян опирається на масах, в першій мірі тих, що користають і користатимуть з гімназії. Ледви чи 12.000 інтелігентів вложить на чеки по 10 зол., але по селах під проводом і заохотою священиків чи свідомих селян можна збирати по 20 сот. на лісти. Комітет видав лісти і радо їх висилає на бажання (адреса: Українська гімн.). Ґа річ у тому, щоби вони всюди були і всюди на них відбувалися збірки.

Вкінці спростую ще замітки проф. Ст. про стан будинку. В гімназії після перебудови є лише по дві кляси перехідні т. є такі, що мають спільний вихід. Філія гімназії міститься в будинку давної москв. бурси і має відповідне приміщення.

Чортків, 18. січня 1928 р.

В. Петринович.

Олександер Носалевич.

Великі успіхи українського артиста у Вісбадені.

Наш славний оперовий співак Олександер Носалевич, що був довгі роки окрасою і гордістю народньої опери у Відні, в якій збирав заслужені лаври по кожнім своїм виступі і де строга музична критика не находила слів похвали й захоплення для його тубального басового голосу, — співає тепер у вісбаденській опері, в якій є справжньою звіздою і дійсно першим мистцем. Поза оперою Ол. Носалевич виступає часто і в концертовій салі. З одного такого його недавнього виступу попали в наші руки витинки з вісбаденських ґазет, з яких позволимо собі дещо навести до відома наших читачів.

Так „Rhenische Volkszeitung" з. 6.XII. 1927 пише про виступ Носалевича на концерті з попереднього дня (5. XII.): „Носалевич співав на концерті арій і пісень разом з Ґабрієлею Енґлерт. Акомпаніював їм ніжно й чутливо Йосиф Розеншток. Обоє співаки були за могутні на салю „Курґавз-у", в якій відбувався їх концерт. Обоє вони — члени нашого державного театру, є надто знані, щоби про них ближче розписуватися. Вистане зазначити, що вони викликали своїми аріями й піснями якнайкращий настрій, що, на жаль, був перериваний надто часто непогамованим аплявзом. Жажда й ентузіязм публики переміниnлися в таке захоплення, що воно аж перешкоджало, не даючи вилитися вповні співаним творам в душах присутніх. Але ця непогамованість слухачів говорить найкраще про те велике признання, яке здобули собі вчорашнього вечера обоє виконавці. Взагалі треба сказати, що вечір цей був одним великим тріюмфом О. Носалевича й Ґабрієлі Енґлерт, які силою і барвою своїх голосів просто полонили цілу салю. Не диво, що сильно обсаджена саля не знала кінця й міри в оваціях для своїх любимців. Обоїх їх обкидано цвітами й засипано оплесками, в подяку за преґарний вечір".

У другім вісбаденськім органі „Wiesb. Badeblatt" з 6. грудня м. р. читаємо між ін.: „В салі „Курґавз-у" відбувся в понеділок вечір пісень та арій, що у всіх своїх точках вийшов знаменито. Це очевидно зрозуміле, коли зважити, що з великим смаком зложену програму виконували такі наші улюблені місцеві артисти, як Олександер Носалевич (бас) і Ґабрієля Енґлерт (сопран)". Опісля рецензент розбирає подрібно цілу програму і стверджує, що богатство чуття, тон фразування і взагалі ціла музична культура Носалевича виявилися того вечера в найкращому світлі. Концерт закінчили обоє артисти відспіванням кількох відомих дуетів Брамса, викликавши незвичайно глибоке враження у всіх присутніх. Вдячні слухачі не щадили їм ураганних оплесків і коштовних дарунків з цвітів.

Вкінці наведемо ще голос „Wiesb. Fremdenblatt-у" з 16. грудня про той самий концерт. Читаємо в цьому органі в рецензії Ґанельона: „Хто не був на цьому концерті, того треба жалувати: він дарував нам кілька тих рідких годин найглибшого щастя, які вбивають усю горяч життя. Трьох наших найліпших вісбаденських артистів злучилося, аби послужити великим майстрам німецької пісні: Шубертові, Вольфові, Брамсові і Малерові, а вчасти також Ріхардові Штравсові, який як композитор пісень очевидно сюди не належить. Олександер Носалевич і Ґабрієля Енґлерт осягнули найвищі вижини і дали досконалий вираз і втілення тій музичній і поетичній матерії, яку вони взяли до своєї програми. Йосиф Розеншток акомпаніював знаменито на фортепяні. Вдячність публики отрясла салею і вилилася в численні китиці й вінки, якими артистів засипано. Після повторення одного з найцінніших дуетів Брамса („Da unten im Tale") душевна емоція заблестіла сльозою в кожному оці — і це було для артистів певно найкращою сатисфакцією".

З оцих коротких витягів український читач бачить найкраще, як високо цінять голос і взагалі музичну культуру нашого Носалевича німецькі рецензенти. При цьому варто ще підчеркнути, що наш славний земляк ніколи не відмовлявся від виступів на українських концертах (прим. у Відні), куди приїздив спеціяльно нераз аж з Німеччини. Що більше — уважав для себе за найбільшу приємність і за велике щастя співати на українських концертах і для української публики, як сам нераз про це згадував. Який жаль, що такий великий співак і артист примушений ціле життя співати на чужині! Чи дочекаємося ще того, щоб Носалевич співав в українській опері і по українськи? Чи наші українські опери в Києві, Харкові чи Одесі не моглиб заанґажувати Ол. Носалевича до себе хочби на гостинні виступи?

І. Н.

Новий військовий закон.

„Дневник Законів" з 18. січня ц. р. містить розпорядок президента держави з дня 11. січня ц. р. у справі змін і доповнень деяких постанов закону з 23. травня 1924. р. про загальний обовязок військової служби. Дотеперішний заголовок закону: „Про заг. обовязок військової служби" змінено і він звучить: „Закон про заг. військовий обовязок".

Час військової служби продовжено у воєнній маринарці з двох літ до двох літ і трьох місяців. Обовязкові військової служби підлягають у резерві рядовики до кінця 40. року життя, офіцери до 50. року життя, рядовики в заг. ополченні до 50 року життя, офіцери до 60 р. життя.

До осіб, обовязаних до військової служби, які викажуться чинною участю в праці військового приспособлення, приноровлюватимуться пільги у виконанні обовязку військової служби. Згідно з уст. 7. ті особи, які не могли доказати чужого горожанства і сповнили заг. військовий обовязок, служачи чинно бодай 5 місяців, повинні на свою просьбу дістати польське горожанство, навіть колиб не сповнили умовин, передбачених в уст. 8. поз. 2. закону з. і 4. з дня 20. січня 1920. р. про горожанство польської держави.

У розділі про власти, які покликують до військової служби, зайшли зміни в звязи з новим законом про адм. поділ краю, а саме, що адміністраційну владу І. інстанції заступлено висловом: „повітова влада заг. адміністрації". Слова „адм. влада II. інстанції" заступлено висловом: „воєвідська влада заг. адміністрації" „адм. влада" — висловом „влада заг. адміністрації".

Уст. 15. настановляє консулярні поборові комісії і розпізнавчі комісії для польських горожан, що живуть за кордоном.

Дотеперішню постанову про покриття видатків, звязаних з бранкою, з бюджету мін-ства внутр. справ, змінено, а саме видатки ці зобовязані покривати тепер відповідні комунальні і самоврядні союзи.

Найважніші зміни зайшли в розділі про скорочення і відложення військової служби. Дотеперішній скорочений півторарічний час військової служби триватиме тепер не довше, як 15 місяців і відбуватиметься принціпіяльно в однім річнику безперервно. Одначе в разі потреби міністр військ. справ може устійнити інший спосіб виконування цієї служби. Відложення річника чинної військової служби прислугує ученикам останньої кляси середніх загальнообразуючих шкіл, учительських семинарій, фахових шкіл, академічних краєвих і закордонних шкіл, признаних державою. Одначе це відложення прислугує ученикам тільки до 22. року життя, а не, як передше, до 23, академічним студентам до 23 року життя (передше до 26), студентам теольогії віросповідань, признаних державою, до 26. р. життя (передше теж до 26-го). Продовження того відложення для студентів акад. шкіл може послідувати лише в залежности від потреб війська на основах виконуючого розпорядку, але найдалі до 25 р. життя.

Розпорядок увійшов у життя з днем оголошення із обовязуючою силою від 1. травня 1928 р. Від цього річника тратять обовязуючу силу всі приписи, суперечні з цим розпорядком.

Виборчий рух.

ВИННИКИ.

Дня 22. грудня м. р. відбулася в салі „Просвіти" у Винниках нарада мужів довіря УНДО-ня громад винн..цького судового округа. З причини засипаних доріг явилися делегати тільки з поблизьких громад. Отворив нараду місцевий адвокат д-р Е. Щуровський, а проводив зборам о. Петро Пилипець, парох з Підборець. Політичний реферат виголосив голова Повіт. Нар. Комітету п. Іван Ліщинський зі Львова. Покликано до життя Виборчий Комітет, зложений з вісьмох осіб з д-ром Щуровським на чолі. Цей Комітет скличе ще раз зїзд членів громадських партійних комітетів судового винницького округа для належної підготовки соймових виборів.

ЛЮБАЧІВ.

Дня 29. грудня м. р. відбувся в салі філії Т-ва „Просвіта" в Любачеві зїзд мужів довіря УНДО-ня любачівського повіту. Такого величавого українського зїзду Любачів ще не бачив. Явилося 275 делеґатів, які заступали собою 52 громад повіту (на всіх 66). Наради отворив голова Повіт. Нар. Комітету д-р Степан Ардан, адвокат в Любачеві. До президії зїзду вибрано: о. А. Козенку, пароха з Подемщини, п. Ст. Мадича, міщанина з Олешиць і студ. Б. Кульчицького з Молодова. Д-р Ст. Ардан подав звіт з діяльности Повіт. Нар. Комітету в Любачеві в часі переведення виборів до громадських рад. Делеґат Центрального Комітету п. Іван Ліщинський зі Львова виголосив реферат про політичне положення українського народу і про соймові вибори. Д-р Ардан подав важніші пояснення соймової виборчої ординації. В оживленій дискусії забирали голос громадяни: Гриць Кузів, студ. Нен, о. Шерстило, Сухий, Іван Гуль, Мих. Лятошинський, Вахнинин і Комар. Порушували вони між ін. шкідливу для нас діяльність ворожих партій в повіті, неробство частини нашої міської і сільської інтеліґенції, фарисейську поведінку польської інтеліґенції, що то проти Національного Обєднання підтримує не лише хліборобів і т. зв. „українських монархістів".

але також т. зв. „ліві" українські партії. Вибрано Повітовий Виборчий Комітет, зложений із 17 осіб з Любачівщини і 13 осіб з Чесанівщини. По ріжних внесках і запитах закінчено зїзд відспіванням національного гимну. Вечером попереднього дня відбувся в кімнатах читальні „Просвіти" дискусійний вечер, в чому явилося поважне число української інтелігенції і міщанства. Дискусія тревала около три години і причинилася дещо до вирівнання ріжниці в думках і поглядах поодиноких громадян на справу нашої національної зовнішньої і внутрішньої політики в минулому році.

ДРУГА ПОЛЬСЬКА НОТА ДО ЛИТВИ.

Варшава, 20. січня 1928.

Нині мін. Залеський мав нараду з маршалком Пілсудським у звязи з лит. відповідю. Зачувати, що на другий тиждень Польща вишле ще одну ноту до литовського уряду з предложеннями в справі місця і речинця переговорів. Польський уряд бажає, щоби переговори почалися перед березневою сесією Ліги Націй.

ФЕРАЛЬНА 13.

Варшава, 20. січня 1928.

Нині не зголошено в держ. виб. комісії цілкої виб. лісти, бо чергове число, яке найближча ліста має дістати є фeральна 13, а ніяка політ. партія не хоче її. Можливо, що число це нададуть якійсь фікційній лісті, яку опісля уневажнять. Дня 24. січня минає речинець складання держ. ліст. Сподіються, що до того часу число зголошених ліст подвоїться.

ЧИ УМОВО ХОРИЙ МАЄ ПРАВО ГОЛОСУВАННЯ?

Варшава, 20. січня 1928.

Виборча ординація має деякі хиби, які можуть спричинити трудноші при інтерпретації закону. Так прим. виб. закон промовчує, чи умово хорий має право голосування. До одної з виб. комісій вплинула скарга якогось виборця, щоби когось скреслити з лісти, як умово хорого. Виб. ком. повідомила про це заінтересованого. Цей зазначив, що колись лічився як умово хорий, але нині він здоров і не дасть собі відібрати виборчого права. Це не переконало комісії; його скреслено з лісти виборців. Скреслений відкликався від рішення повітової комісії до округної. Справа найдеться перед найвищим судом і він видасть орečення.

АРЕШТУВАННЯ КАНДИДАТА.

Краків, 20. січня 1928.

Арештовано тут кандидата на посла до нового сойму бувш. посла до австрійського парляменту Томака. Він кандидує з рашівського округу. Томаку арештовано під закидом очорнення Пілсудського на прилюдних зборах.

БУДЖЕТ НА 1928/9.

Варшава, 20. січня 1928.

На засіданні ради мін. під проводом Пілсудського устійнено бюджет на 1928-29 рік. Розходи виносять 2,476.000.000, доходи 2,525.000.000.

МАГАЗИН ЗБРОЇ У ФІЛІЇ „ЖЕЧИПОСПОЛІТОЇ".

Краків, 20. січня 1928.

Нині викрила поліція у краківській філії „Жечипосполітої" великий магазин пальної зброї і муніції. ДОК вислала спец. комісію, яка сконфіскувала зброю. Дальше слідство ведуть військові власти.

СТРІЧА МУСОЛІНІЯ З РУМУНСЬКИМ МІНІСТРОМ.

Рим, 20. січня 1928.

Стріча Мусолінія з румунським міністром закорд. справ відбудеться 24. січня. Тітулеску побуде кілька днів у Римі, де буде гостем італійського уряду.

ТАЙНА КОМУНІСТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ НА МАДЯРЩИНІ.

Будапешт, 20. січня 1928.

Тутешня поліція викрила нову комуністичну організацію. Арештовано 22 комун. організаторів. На основі їх зізнань мають послідувати дальші арештування в 17 містах. Централя організації була в Будапешті, а її провідник Штерн згл. Вайс є у Відні. „Уй Немзедек" подає, що під тим назвищем укривається один із бувш. нар. комісарів давньої диктатури пролєтаріяту на Мадярщині. Можливо, що сам Беля Кун, який пропадив останніми часами у Відні школу агітаторів.

Театри.

„Коопер. Український Театр" під дирекцією м. Стадника (вул. Шашкевича).

Неділя 22-го, год. 3. попол. „Запорожець за Дунаєм".

Відновлення! год. 7·30 веч. „Добродійна Зузанна".

Вівторок 24-го, год. 3·30 попол. **Для молоді! — Ціни знижені! — „Вій".**

Міський великий театр:

21-го, год. 3·30 попол. „Весілля".
21-го год. 7·30 веч. „Голем".
22-го 3·30 год. попол. „Д-р Юлія Сабо", ціни знижені.
22-го 7·30 год. веч. „Токуюча Богиня".
23-го 7·30 год. веч „Паганіні", ціни найнизші.

Міський „Театр Новин":

21-го 7·30 год. веч. „Незвичайний сеанс".
22-го 3. попол. „Адіє Мімі" ціни знижені".
24-го 7·30 год. веч. „Хай мене чорти...".

Біржа.

Гроші.

Доляр 8·88·00—8·88·25, канадійський доляр 8·83·50—8·84·00, корони чеські 0·26·33 0·26·51, австрійський шілінг 1·25·00—1·26·00, рум. лея 0·05·25—0·05·50, французький франк 0·35·00—0·35·50, швайцарський франк 1·71·50 —1·72·00, англійський фунт 43·40—43·80, німецька марка 2.11·95, данцігський гульден 172·99, червінець 32·00—32·30.

Золото: 20 кор. 36·40—36·80, 20 франків 34·20—34·70, 20 марок нім. 42·50—42·80, 10 рублів рос. 46·80—47·20.

Срібло: кор. австр 0·71·00—0·72·00, 5 кор. австр. 3·60—3·65, фльорен австр. 1·80 —1·86, рублі рос. 3·46—3·55, копійки за рубель 1·55—1·58.

Збіжже.

Пшениця двірська 48·00—49·00, пшениця селян. 46·00—47·00, жито 38·50—39·50, ячмінь бровар. 40·00—41·00, ячмінь на мливо 33·00 —34·00, ячмінь пастівний 32·00—33·00, овес 32·25—33·25, кукурудза румунська 34·50—35·50, бараболі рафовані 5·50 6·00, фасоля біла 40—50, фасоля кольорова 40·00—45·00, горох півікторія 55—60, горох полевий 40—50, бобик 33·00—34·00, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 37·00 —38·00, льон 68·00—71·00, ріпак озимий 68·00—71·00, мука пшенична 40-прц. 83·00—84·00, мука пшенична 50-прц. 75·50—76·00, мука житня 65-прц. 59—60, грисік кукурудз. 49—50, мука кукур. 34·00—35·00, отруби житні 24·75 25·25, отруби пшеничні 24·75 —25·25, крупи гречані 71·00—73·00, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 56—57·50, конюшина червона 230—260, мак синій 100—110, мак сивий 85—100, мішки ютові, нові 1·65—1·70, мішки уживані 1·50—1·60.

НОВИНКИ.

— **Українським виборцям у Львові до відома.** Голова Окружної Виборчої Комісії на місто Львів подає до відома, що районові (обводові) комісії аж до дня виборів (4. III.) урядують щодня від год. 6 до 7 вечером в льокалях рекламаційних. В часі виложення затверджених списів до прилюдного перегляду, себто від 9. до 18. лютого, ці комісії будуть урядувати від год. 2 до 8 вечером.

— **З Українського Театру.** В неділю 22. н. м. виставляє наш театр в год. 3. попол. знану народню оперетку Артемовського **„Запорожець за Дунаєм".** В третій дії балет-козачок. Вечером в год. 7.30 відновлення веселої оперетки **„Добродійна Зузанна".** — В найблизчих днях побачимо на нашій сцені в новій постанові **„Пісні в лицях"** — народню оперету в 3 діях з чудово виведеним весільним ритуалом.

— **З української опери в Харкові.** У вівторок 10. січня ц. р. відбулася в Харкові вистава опери „Евген Онєгін". Партію Ленського співав Дм. Смірнов, якого чули ми недавно у львівській польській опері. Рецензент „Вістей" Ю. Т. дорікає Смірнову, що він „хап-лап" між виступами в інших містах вивчив український текст і тому „співав українсько-руською мовою з домішкою невідомо якої вимови". Грати при такому знанні партії Смірнов очевидно не міг і тому дбав лише за те, щоб бути близче до суфлера. — Мих. Голинський, який, як відомо співає тепер у харківській Державній Опері, одержав запрошення на гостинні виступи до опери в Ленінграді. Голинський виступить там в опері „Аїда", яку співатиме раз італійською, а потім українською мовою.

— **Свята О. Кобилянської в ЧСР.** Дістаємо таке письмо: В святочнім числі „Діла" з 7. I. ц. р., в якім видруковано звіт про свята Ольги Кобилянської в Чехословаччині, ми не найшли згадки про свято О. Кобилянської, влаштоване нашою Громадою. Громада Студенток Українок у Празі влаштувала дня 15. XII. 1927 святочну академію в честь О. Кобилянської, для своїх членів. Програма була така: 1) Проф. С. Русова: Положення жінки в 70-их і 80-их роках на українських землях. 2) С. Цимбалістівна: О. Кобилянська і критика. 3) Л. Бурачинська: Жінка в творах О. Кобилянської. 4) Г. Равич: Відчитання творів Ювилятки. Просимо Вас доповнити вище згаданий звіт згадкою про нашу академію. — **Громада Студенток Українок у Празі.**

— **Під увагу нашим лікарям.** Пишуть нам з Белза: Перед кількома днями (13. I. ц. р.) помер в Белзі лікар д-р Фростіг, що майже 40 літ лічив населення Белзчини з додатним успіхом. І знов одна позиція вільна для наших лікарів. Від часу виїзду з Белза лікаря українця д-ра Лаврівського минає 25 літ. Чи не найвища пора, щоб Белзщина знов діждалася свойого лікаря хочби по чвертьстолітнім ожиданні? Громадянство Белзщини прийме доброго лікаря-українця з отвертими раменами. Не виключене теж місце при Касі Хорих. Тож свій — між своїх! Близчих інформацій уділить інтересованим кооператива „Нар. Дім" в Белзі.

— **Трагедія при вул. Шевченка.** Після суперечки з жінкою застрілився з револьвера 30-літній огородник Марьян Пшибильський, зам. у Львові при вул. Шевченка ч. 7. Тіло небіщика перевезено до інституту судової медицини, а Пшибильську віддано під лікарську опіку, бо вона дістала нервове потрясення.

— **Труп дитини в сміттю.** Марія Томкевич з Клепарова знайшла на сміттю в Персенківці трупа дитини, що могла мати яких 7 місяців. За мамою дитини шукає енергійно поліція.

— **Зза куліс слідчого уряду у Варшаві.** В окр. суді у Варшаві відбувається процес бувш. заст. начальника слідчого уряду Курнатовського, підком. Добецького і тов. за вимушування хабарів від окрадених людей і від злочинців. Надужиття ці тягнулися віддавна, але щойно в літі 1926 р. вийшли на яву. Акт обвинувачення подає цілу низку злочинів Курнатовського і Добецького, що знались зі злодіями. М. ін. Курнатовський жадав окупу від окраденого ювілєра Кендзерського. Кендзерський дав гроші, але украдених річей не найдено. Коли ж Кендзерський дістав анонімний спис посередників злодіїв і пішов з аґентом до посередничкі, аґент поцілував її в руку і витався, як з доброю знакомою. Добецький знов зажадав від караного за крадіжи в Росії Махлінського 50 тис. окупу, в противному разі загрозив, що сфотографує його до альбому злочинців. Шевця Шрайбера арештовано невинно. Добецький жадав викупу 1000 зол. Шрайбер не дав, тому пересидів 8 тижнів у вязниці. Арештований Щепінський зізнав, що Добецький прийшов із Росії голий-босий, а тепер купив собі посілість в Азії за хабарі. Свідка Вайсбавма арештовано 69 разів; він окуплювався за 30—50 зол., а коли не заплатив, сидів нераз і по 60 годин. Як була зорганізована співпраця слідчого уряду зі злодіями, доказує це, що злодій, коли вкрав що на місті, телефонував зараз до уряду, щоб вийняли його фотографію з альбому злочинців, аби пошкодований не міг його пізнати. На розправі зайшов також такий інцидент: Обвинувачений бувш. поліц. аспірант Бахрах назвав головного свідка Войніча „провокатором-лобузом", за це Войніч ударив Бахраха тричі в лице. Ця сензаційна розправа держить тепер у напруженні не тільки Варшаву, але цілу Польщу.

— **Оригінальний лікар.** Перед паризьким судом відповідатиме голова своєрідної клініки „Інституту Нікольо" д-р Ліо, який лікує своїх пацієнтів наркотиками. Ліо довгі роки займався виключно фінансовими справами і видавав промисловий журнал для... лікарів. Зробивши на цьому промислі гроші він побудував власну клініку, до спілки з д-ром Нікольо і приноровлював там своєрідну методу. У одній частині клініки він лікував пацієнтів наркотиками і доходив до неждани́х результатів, дуже корисних у деяких недугах, а в другій частині клініки лікував їх від нахилу до наркотиків, який їм лишився після недуги. Обох лікарів обвинувачують у торгівлі наркотиками.

— **Торгівля живим товаром.** Спеціальна міжнародня комісія при Лізі Націй видала справоздання про світову торгівлю дівчатами. Це справоздання основане на матеріялі із 28 країв, 112 міст, 600 урядових осіб, що постачало статистику та інформації і на інформаціях 5000 торговців живим товаром, їх спільників, посередників і власників відпустних домів. Із цього справоздання виходить, що з Европи виїжджає незвичайно богато дівчат у світ, у надії найти посаду в теплічних підприємствах і що тисячі із них систематично попадають у руки торговців живим товаром, які виступають під фірмою всіх можливих підприємств. Найбільшим базаром збуту живого товару є Ріо Де Жанейро, де хвиля жінок із усього світа не зупиняється ніколи у припливі та відпливі. 80 проц. із них це чужинки. У Бразилії та Арґентині найбільше розвинений цей промисл. Ліга Націй перестерігає молоді жінки та їх рідню, щоби не вірили обіцянкам ріжних сумнівних підприємств, які спочатку дають добре зайняття дівчатам, щоби згодом звести їх із шляху та використати.

— **Ще один „месія".** Зветься він Ванісабуро, є японцем, уроженим у 1871 р. в околиці Кіото. Вже як дитина здобув він славу в околиці, що в силі робити „чуда". Доказом його божеського походження мав бути знак зорі Оріона на його плечах. Коли він мав 28 літ, вибрався на самотну гору Такугама, де за протяг тижня склав докази великої сили волі як аскет і як каже: дістав дар передбачування подій крізь час і простір. Чимало його земляків каже, що він вилічив їх чудесним способом. Ванісабуро створив секту, але на приказ уряду мусів просидіти пів року у вязниці. Його „віруючі" зростають постійно. Ванісабуро вибирається в подорож довкола світа, щоби обєднати всі релігії в одну.

— **Ідея еспанського короля.** Еспанський король Альфонс, відомий із свого веселого життя і із збірки всіх смертоносних струментів, якими його вороги пробують відібрати йому це життя, спромігся на одну похвальну ідею. Він запропонував на раді міністрів, щоби уряд на власний кошт викуповував із заставних підприємств біля та одіж усіх бідаків і ці предмети їм звертав назад. При цьому вжиють засобів, щоби люде, які мусять тягнути із себе останню сорочку для прожитку не робили цього вдруге. На жаль, еспанський король не хоче виявити тайни: які це можуть бути способи, коли у бідаків недостача

— **Рекорди.** У Парижі на дворці „Північної залізниці" арештували пару 70-літніх старців, які жили там від якогось часу в готелі і користувались загальною пошаною урядовців і пасажирів. Виявилося, що ця бідна подружна пара мусіла на старі літа хопитись „легкого хліба" і систематично обкрадала пасажирів, що зупинялись у залізничному готелі. Життя є таки немилосерне! — У Сен-Бріє (Франція) інша подружна пара сеніорів відсвяткувала гарно своє срібне весілля, але не покинула старої звички: суперечок і бійок. Кілька днів після цього родинного свята, коли муж викинув жінку на вулицю, вона з помсти зачинила його в хаті і підложила в мешканні вогонь. Коли сусіди вогонь задушили, вона заявила, що на другий раз зробить це зручніше.

— **Кошти американської дитини.** Всі, що мають діти і нарікають на кошти їх утримання, прочитають із цікавістю останню статистику американських товариств обезпечень, що зібрали великий матеріял із цієї ділянки. Син середно заможних американських родичів коштує річно 6080 дол., донька 6115 дол. Убрання молодця 915 дол., дівчини 1000 дол. Хата річно 1620 д.; освітлення та паливо 300 дол., до цього 50 дрібниці до хати. Харч 2500 дол., а решта: лікарі, приємности, непередбачені видатки, „кишенкове" для дітей. До цієї суми не є враховані високі кошти шкільного навчання. Із цього виходить, що пересічний американець, який має діти, мусить багато заробляти.

грошей на хліб є хронічна.

— **Боротьба за Вифлеєм.** Італійські преса приносить подробиці про бійки, якої була видвищем Вифлеємська печера в день т. зв. Трох царів. Грецькі схизматики вдерлись туди підчас католицького богослуження і домагались опорожнити церкву. На другий день вони побили двох італійських черців та одного португальського. Англійська влада приневолила грецьке посольство просити вибачення за цей інцидент. Католицькі віроісповідання домагаються, щоби святі місця в Палестині признати їм виключно. На труднощі звязані з цим питанням ми звертали увагу в статейці про „Різдво у Вифлеємі" у відданій неділі.

— **Світова всячина.** В Бельгії та Алзасі відчули коротке підземельне тремтіння. — Чемберлін у своїм леті довкола світа побив свій попередній рекорд довжини лету, але не досяг останнього німецького: 52 години і 40 хв. — Капабланка висловив бажання взяти участь у найблизших шахових змаганнях проти свого переможця Альохіна. — Америк. консул в Антверпені повідомив свій уряд, що до Америки вивозять широку контрабандою діямантів на 50 міл. дол. і що боротись із нею урядовими способами неможливе.

З театру.

ЗДОБУВАЮЧА БОГИНЯ

комедія в 3-х діях Й. Бахвіца.

В міському великому театрі виставили в середу комедію німецького письменника Бахвіца, яка не визначається надто великими літературними вальорами, але за те може подобатися публиці самим своїм сюжетом.

Досі бачили ми на сцені звичайно здобуваючих мужчин. В даному випадку справа мається навпаки. Тут жінка, світової слави акторка Гарція Мафальда, здеморалізована своїми головокружними сценічними успіхами, а ще більше адораторами, займається здобуванням мужчин.

Один такий епізод „здобування" переїздом через маленьку стацію гарного, але незамітного, провінціонального мужчини, що має літературні аспірації, та мріє про те, як стати великим драматургом, бачимо саме в цій комедії. Цілий другий акт — це вирафіновані засоби „богині" здобути романтичного Тубедольда протягом кількох годин побуту на стації. Одначе всі ті її засоби, від розбирання почибаючи а на вині кінчаючи, не вдаються, бо романтичний „драматург" замісць нагого тіла, Мафальди, бачить у ній богиню сцени, що поможе його карієрі драматурга. Обоє розчаровуються. Мафальда не здобуває Тубедольда, а він не досягає своєї мети, щоби при допомозі „богині" вивести на сцену свою драму „Блакитну лілею". В третьому акті це розчарування має всі дані скінчитися навіть трагічно, але тут рафінована „богиня" дає собі раду з розпереним романтиком і доводить ситуацію до комізму.

Гра артистів бездоганна.

Зі спорту.

Перед Надзвичайними Загальними Зборами Спорт. Т-ва „Україна".

З неділю 22. п. м. в год. 10. рано відбудуться в залі Академічного Дому Надзвичайні Загальні Збори Спорт. Товариства „Україна". Тому, що поза вибором нового виділу на цих зборах повинна дефінітивно рішитися справа, чи „Україні" приступити до ПЗПН, чи ні, запрошується всіх, кому розвиток українського спорту лежить на серці, а передовсім наше старше громадянство, явитися численно на ці збори і сказати своє авторитетне слово. Треба надіятися, що й наша найвища спортова магістратура, „Український Спортовий Союз" вишле свого представника, котрий вкаже нам напрямні, по яких повинно в будучині піти наше спортове життя. На збори повинні прийти також всі ті, які, ухиляючись від всякої праці, своїми демагогічними вигуками тільки знеохочують інших і тим самим нівечать усі наші здобутки й досягнення в спортовій ділянці.

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

Дмитро Николишин: „САМСОН". Передмова І. Гаврилюка. Коломия 1928. Видання спілки „Дружність".

ЖУРНАЛИ:

„РОЗБУДОВА НАЦІЇ", орган проводу українських націоналістів. Рік І. Ч. 1. за січень 1928. Виходить у Празі. Зміст: Новий почин; П. Липовець: 22 січня; В. М.: По конференції; Дм. Андрієвський: Наша позиція; М. Сціборський: Соборність психольогії та політики — основа націоналізму; П. Кожевників: Корейці; Е. Коновалець: Причинки до історії ролі Січових Стрільців в українській революції; Офіціяльна часть; З діяльности організацій; Хроніка.

„НИВА", часопис присвячений церковним і суспільним справам, Рік XXII. Ч. 12 за грудень 1927 р. Львів. Зміст: Зїзд наших архієреїв; о. д-р І. Костельник: Спір про епіклезу; о. Осип Кучкуда: Про священичу емеритуру; о. Д. Д. Садовський: Церковний календар; о. А. Ковальський: Митрополит Андрей між навіщеними повінню; Учасник: Ювилей о. Мітрата Бачинського Ал.; Марія Бедрило: Народни пісни і наше духовенство; Нові книжки; Всячина; Проповіди.

„ДУХОВНИЙ СІЯЧ", церковно-народній ілюстрований часопис, присвячений справам православної церкви. Ч. 1, 2, 3 за січень 1928 р. Рік вид. 2. Виходить у Варшаві.

„ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКОГО ДРУКУ" орган державної бібліографії УСРР. Рік видання 4-ий. Ч. 51. з дня 24. грудня 1927.

„УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД", неперіодичний орган українських інвалідів на еміграції. Рік вид. IV. Ч. 5. з 5. січня 1928. Виходить у Каліші.

„СОКІЛЬСЬКІ ВІСТИ", орган українського сокільства. Річник І., число 1. Львів, січень 1928. Видає Руханкове Товариство „Сокіл-Батько" у Львові.

„ВОЛЬНОЕ КАЗАЧЕСТВО" (**Вільне Козацтво**), двухнедельный журнал литературный и политический. Выходит 10-ого и 25-ого числа каждого месяца під редакцией І. А. Билого и М. Ф. Фролова. Год издания второй. Прага. Ч. 3.

„Przegląd Polityczny", czasopismo poświęcone zagadnieniom polityki zagranicznej Warszawa Listopad 1927. Treść: T Marwicki: Indje na drodze zmian konstytucyjnych; J. Potocki: Afganistan na przełomie; Marjan Uzdowski: Traktat sowiecko-perski na tle polityki Sowietów i państw mahometańskich; W. Filipo: Zagadnienie Pacyfiku; Saint-Brice: Co myślą we Francji przeszłości planu Dawesa.

Revue Internationale des Institutions Economiques et Sociales. Publication mensuelle Rome 1927. XVIII. Année Octobre N-ro 9.

„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР", орган Крайового Товариства господарського „Сільський Господар" ч. 2. з дня 15. січня 1928. Зміст: Раціональний збут — зужиття бараболь; Менше сіяти — більше збирати; Рільнича вистава в Чікаго; Пшеничне питання; Дещо про вапно; Живлення дійних коров зимою; Кілька уваг о годівлі свиней; Неплідність овочевих дерев; Головні правила плекання садовини; Уставлення кирату та догляд підчас праці; Висліди проби з потасовою сіллю; Вісти з „Сільського Господаря": Філія Стрий; Філія Косів; Добрі ради: Годовання телят; Чи сіль потрібна худобі; Кров як поживa для рослин; Пізнавання свіжих яєць; Забезпечення вікон на зиму; Практичний стіл; Господарський порадник: Забезпечення деревець від заяців; Зворот законтрактованої кружлівки; Насадові яйця расової птиці; Зліпшення конюшини; Насіння капусти; Управа чеснику і цибулі; Притинання корони в яблінки; Штучні гної на сіножать; Випаем поля під цукрові бураки.

✝ Посмертні згадки.

Володимир Дригинич довголітній співпрацівник фірми І. А. Бачевський, помер по відбутій операції і важких терпіннях сьогодня в ночі. Померший ізза своїх великих прикмет як душевних так і свого характеру, тішився великою повагою у купецьких кругах а був люблений і цінений своїми настоятелями і товаришами ізза високих своїх товариських прикмет. Передчасна його смерть викликала в кругах найстарших його співробітників та знайомих співчуття глибокого смутку та жалю тому, що відійшов у вічність хрустальний характер і незломний працьовник як торговець. Честь памяти помершого чоловіка і горожанина м. Львова.

Вічна йому память!

Оповістки.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:

Копичинці:

22. І. „Шумі Маріца".

До театру заанґажовані відомі артисти театру М. К. Садовського і Державного театру в Ужгороді Вп. Чугай і О. Левитскій. Декорації і костюми до постановки відомої опери „Галька" викінчені і театр з днем 10. І. відновляє її на українській сцені. 2—2

Товариство „Українська Захоронка" у Львові улаштовує для „малих дітей" до 10 літ дня 3. лютого 1928 в год. 4-тій пополудни в салі Української Бесіди вул. Рутовського 22 костюмову забаву з ріжними несподіванками. Приходіть діточки — забавитеся гарно. — Виділ. 1-2

Кооператива „Український Театр" та її театральна Дружина повідомляють отсим, що чистий дохід з Маланчин-Вечора в сумі 74'44 зол. передано до розділу артистам театру. Всім, що помогли в улаштуванню цего вечора а з окрема в улаштуванню буфету та „Діловий" за безкористне поміщування всяких оповісток і анонсів — Кооператива „Український Театр" і її театральна Дружина складають отсим свою щиру і глибоку подяку. 1323

Загальні Збори філії „Союза Українок" в Тернополі відбудуться дня 5-го лютого в год. 4'30 попол. в льокалі Повітового Союза Кооператив вулиця Міцкевича. Порядок нарад звичайний. — За Виділ філії С. У. А. Конрадова. 1329

Зі Спорт. Т-ва „Україна". Надзвичайні Загальні Збори Спорт. Т-ва „Україна" відбудуться в неділю дня 22. січня 1928 в год. 10-ій передпол. в залі Акад. Дому при вул. Супіньского ч. 21 з таким порядком нарад: 1) Отворення Зборів, 2) Відчитання протоколу з останніх Заг. Зборів, 3) Уступлення Виділу і вибір нового, 4) Внески і запити. — Евген Чучман, заст. голови; Іван Пальчак, секретар.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.